

Womhaj Bóh!

Číslo 6.
6. feb.

Číslo 8.
1898.

Serbske nježelske kopjenka.

Wudawaju so kóždu sobotu w Smolerjez knihiczišcežerni w Budyschinje a so tam dostacž so šchwórtlětnu pschedplatu 40 np.

Nježela Seragešima.

Lut. 8, 4—15.

Čeho dla pomha přédowanje tak mało?

Ludžo, kótiž ke mšchi njełhodža, so husto s tym wurěčuja, so ke mšchi łhodženje mało pomha, a so čzi, kiž ke mšchi łhodža, tež najlěpschi njejsu. Čšto čizemy k temu prajicž? Najprjedy njech so kóždu sam ja so stara a so łudženja woštaji. S druha: Bohu žel je woprawdže tak, so wschelazy kšesćenjo čzišće podarmo ke mšchi łhodža, a so je wscho přédowanje ja nich šhubjena próza. Kač to pschińdže, praji nam Ješuš w našchim dženšnišchim šćenju. Kač pschińdže, so přédowanje tak mało pomha?

1. Někotre padže pschi pucžu. Ješuš pschiruna šwoje słowo je šymjenjom, přédarja se šyjerjom a čłowštu wutrobu s rolu. Někotra wutroba pak, kotraž běšče prjedy plódna semja, je so twjerdže šteptanemu puczej runa ščinila. Čswět je tak rjez tak dolho horkach wokolo teptał, so šymjo słowa Božeho wjazy nuts nješčinđže, ale horkach ležo woštanje, a so teho dla bórny roštepze abo wot ptacžtow šezjerje. Myšlene je na tajkich, kótiž wschał přédowanje šlyšča a křwilu w zyrkwi šydaja, ale jich wutroby šu psche jara rošpróšene, šwjersčne, šabucziwe, so bychu něščo šchowale. Wnohe njenušne blady, nowošće a rošpróščenja w šwěče, jich loškomyšlnošč hiščeže to šwoje dopomhaja, so jim přédowanje ničzo njepomha, a słowo bješ ploda woštanje. — Dyrbi-li so twjerdže šteptana

semja pschi pucžu plódna ščinicž, potom dyrbi so štacž, ščtož rólnik čžini. Wón wobhrodžuje rolu, so njeby ničto psches nju běhał. Wobhrodžeže šwoje wutroby, wy rošpróšeni ke mšchi łhodžerjo s wobhrodženjom nutroščže, čžincže plót wokolo, so njebychu wjazy hrajiščežo sa wsčitko móžne bylo. Pschihotujčeže so we wutrobje, prjedy hacž dawacže Bohu s wami rěčreč, šašuncže ryhel wasčej hubje! Čžłowšta wutroba nješmě torhosččežo bječ, ale dom modlitwy, čžicha semja, do kotrejež šymjo Božeho słowa so dobywa.

2. Někotre padže na škalu. Tam wschał je niška šmuha semje, ale spody twjerda škala. Kaž křěšje tež w semi, ja mału křwilu šhrětej, šymjo šelšhadža, a křwilu rjany, šeleny napohlad pošćicža, runje tak křěšje wušłnje mlode šymjo, dofelž korjenje dale pušćicž njemóže, a šłóncžto jo se šwojimi šmudžaznymi pruhami špali. Myšlene je na křěšje šahorjene a čžucziwe dušče, kotrež so na přédowanju radži natwarja a najlěpsče pschedewšacža šebi pschedwošmu. Móžno tež, so jich šwonkowne žiwjenje nadžijomny kšesćijanški šacžiščež doštawa. A tola runje tajzy čžucžiti ludžo šu husto najtwjerdšče kamjenje, hdyž so wo to jedna, dobre pschedewšacže do šćutka štajicž, hdyž je nušne, wolu šlamacž a staru, wopacžnu wutrobu pscheměnicž. Kaž dolho pak so křhoblošč a šamowola nješlemitej, padnje Bože słowo na škalu, hdyž so šakorjenicž njemóže. S teho pschińdže, so woni křwilu kšesćijanške žiwjenje šwonkownje šobu čžinja, a potom so šašo wotłakuja, njech je, dofelž so wušměščenja njewěrjaznyh boja, abo njech je, so šebi na dobre dny myšla a šrudoba so jim woštudži,

abo njech je, so bo jim to spodobacž njecha. — Dyrbi-li skalojta semja plódna bječ, dyrbi bo skala rosbicž. Kaž bnr na swojej roli, dyrbi kšhesčizian na swojej wutrobje dželacž, a šebi lubicž dacž, hdyž chze Bóh wutrobu i pluhom horja wobdželacž, i hamorom pokutneho předomanja smjehcizicž. Najlěpsche te předomanja njejšu, kotrež naš khwilu swjebela, ale te, kotrež našu wutrobu pschemenjeja a polěpschujaja. Najwjetšcha kšwalba, kotraž je bo hdy předarzej dostala, je ta, kotruž něhdy Ludwik XIV. swojemu dwórskemu předarzej wupraji: Ja šym wšhelafich wulkich rěcznikow w mojej kšapalzy šlyšchal, a bječ pschezo šam se šobu špokojom; hdyž paš waš šlyšchu, šym kóždy krocž šam se šobu nješpokojom.

3. Někotre padže do černjow, a černje roščezchu šobu a šadušychu jo. To je šrudne našhonjenje, so kšhesčizianske žiwjenje, kotrež w někotrych roščezšche a pschibywašche, šo šašo w šwojim rošwivanju šadžewa, šo šašo podcziščezja a morjesche psches černje, to rěka psches starošče, bohastwo, žadosče žiwjenja. — Dyrbi-li šo černjojta semja plódna ščznicž, wot teho pschede wšchem wotwišuje, šo šebi kšhesčizian rošjašni, šo njemóže dwěmaj knjesomaj šlužicž, niž njerjad a dobre šymjo hromadže w šebi mēčž. Šsluženje mammonaj podtlóczuje šluženje Bóhu, šwětna luboščž luboščž k Bóhu, pschetož ščtož šwětna, w tym njeje ta luboščž teho Wótza.

Tak pschindže, šo šłowo Bóže wjazy ploda njenješe, a šo předomanje tak mašo pomha. Někotre padže pschi pucžu, někotre na škalu, někotre do černjow. Čhzemj my teho dla šastacž předomacž? Ně — my dale to dobre šymjo wušywamy. Čžeho dla? Š přenja: wona je tež dobra semja — to šu čzi, kotřiž Bóže šłowo šlyšcha a jo wobarnuja w dobrej pěknej wutrobje a šchinješu plody w ščezrpliwosčzi. A i druha: tež njeplódnje móža šo plódnje ščznicž. My šmy wohladali role polne černjow a wóštom, na kotrychž kamjenjow dla njeroščezšche. Někotre lěta pošdžišcho bēchu najrjeišche žitne pola. Čžłowška wutroba je tež rola. Ščto čhžyl na jeje polěpschenju šadwělowacž? Ale to praschenje budž kóždemu k pruhowanju:

Rola je drje ščtworaka;
Kajka twoja wutroba?

Romški njewólnik.

(Šofracžowanje.)

II.

Do šwobody wupuščezeny njebēšche hólza šam ša šebje kupil, ale ša teho knjesa, pola kotrehož šlužesche. Š njemu jecho tež na mēšče dowjedže. Bēšche to Korwinus, patriziski (šejmjanski) čžłowjek stareho rodu, kotryž bēšche halke psched někotrymi lětami dwaj milionaj namrēl, wot kotrejuž paš dženzja lēdma hiščeže položu mēšesche. Ššwój dom mēšesche wón na Šöllinskej hórzy; tón bēšche wšchudžom šnaty psches šwoju krašnosčž. Tam bēšche semja je šněhšēšym marmorom pošladžena, a štolpy bēchu i drohotneje bronzy; šwjeczatka i bēłokošče debjachu wšchē štwy; pódla bēšche kuparnja i drohotneho kamjenja natwarjena. W přenim pošthodže njebēšche mjenje, dnyli ščtyri jēdžerjow pódla šebje; tele bēchu po ščtyri lětnych čžapach pomjenowane a po nich wuhotowane. Tam štejachu drohotne blida, štolčžki šlyškotachu šo še šłotom a šlēborom, na ščženach wišachu drohotne, wumēšžy wušchite plachty i Peršisťeje; hłowacžki bēchu i lebjedžowym mošchom wuškane a i šabelonškej židu počehnjene.

Šdyž bēšchtaj tu wobaj dōšchloj, šajšoni Arwinowy pschewodžer ša šlēborny šwōncžk. Šwōtnik šo runje nješpschewata, šo by čžakazymaj wotewril, a šo by šo hólza wuwoprašchował.

„Nětko čhzu tebe k škartagškemu dowjesčž“, mēšesche pschewodžer.

Tónle škartagški bēšche w přjedawšich čžapach i pschekupžom byl, a bēšche nimale wšchē nabrjožne krajinj pschepucžował. Teho dla šnajesche tež mnohe rēče. Něhdy bēchu jecho šajeli a ša njewólnika do Roma pschiwjedli. Teho dōnt njebēšche runje hórki; wón šastawašche w škorwinowym domje šastojnstwo tołmacžerja, dofelž bēchu mjes škorwinowymi 500 njewólnikami nimale wšchē narody šastupjene. Šemu šo Arwin pschepoda, šo by wot njeho šwoje nowe pschibšluchnosčže našhonil. Wón powita hólza nimale pscheczelniwje, a woprašcha šo jecho, hacž je šnano hižo něhdy šlužil a hacž wón šwoje pschibšluchnosčže šnaje.

„Ššym w kraju doma“, wotmolwi Arwin, „hdyž je kóždy čžłowjek šwobodny!“

„Alha, lubšchi wujto, ty šy wēčže šyn tamnych škelto, kotřiž šo ničeho drugeho njeboja, hacž teho, šo mohle njebēša hromadu padnyčž! Ša paš čhžyl tebi i dobrej radu radžicž, šo čhžyl ty pschichodnje niž jenož šo tehole bojecž, ale tež nješmilneho šchuda! Šwopomni šebi i wopředka tole, ščtož je ša tebe hłowna wēž: Šnjewólnik njeje wjazy čžłowjek, ale jenož wēž, i kotrež mōže knjes šapocžecž, ščtož a kaž šo jemu špodoba. Wón mōže jecho k šwojemu rošwješelenju i šchudom pscheschwifacž dacž, wón mōže jecho škōnzowacž dacž, wón mōže jecho tež, kaž je šo to halke wōndano w šrome štašo, šwojim rybam do hata čžišnyčž, šo bychu šo i tajkim njewólnikom našhycžile.“

Pschi tajkich rēczach šo wbohemu Arwinej jezny a wón šo štyškniwje woprašcha: „Čžini našch knjes to tež tak?“

„Nō“, wotmolwi jemu škartag, „ššōšniwy wšchaf škorwin runje njeje; jecho njewólnizy maja šo i wjetšcha derje pschi nim; i wjetšcha tež nima čžapa, šo by šo wo nje poštaral. Ty budžesč šo šawēšče džiwacž, tak jednorje bēchu škeltojo žiwi pornjo tajkemu wošebnemu knjesej w šrome. Šnašch knjes na pschiklad žadyn džēn do pschipołdnja w 12 hodž. nještanje. Šdyž je šo škōncžnje je šwojeho lēhwa pošbēhnyl, dha dyrbja jecho njewólnizy wošebnje šhotowacž, jemu brodu še želežkom šmudžicž, jemu liza rybowacž a hubje molowacž. To wšcho traje hacž něhdy do 5 hodžin. Ša tónle čžap je jich 150 njewólnikow wošo njeho poštalo, wot kotrychž ma kóždy šwoje wošebite šastojnstwo. Šliže wjecžora wotjēdže i wošom, abo wujēcha něhdy k šwojemu wješelu. Ššōšny wjecžor paš ma pschi hoščzinach šedžecž a ščllicžki lišacž, a hacž do pošdnej nozy našadžuje šo i picžom. Tak minje šo jedyn džēn kaž druhi. Nětko paš poš, hólče, to tu šteju a i tobu bachtam! Ššō jenož, čhzu tebe do twojeho noweho kralestwa dowjesčž. Ššadenžesč twoje džēlo w mojim domje, šmēšesč dohladowarštwu nad wošami!“ To prajiwšchi, dowjedže hólza do wošownje.

„Šlej, tu šu ščtyrikolešate wošy; tajke twaricž, šu šromjeju wot twojich krajanow nawukli. Šele wošy šu ša njewólnikow. Š tymile křutyimi wošami paš jēšdži našch knjes w dešchčžikojšym čžapu. Š tymile dwēkolešatymi paš, na kotrychž šo šlēboro a bēłokoščž mjerwitej, wujēdže wón wšchēdnje wjecžor. Tu šu tež nošydla! Šak wobšboženy čhžyl bječ, hdyž bych ša lēto jenož telko doštal, ščtož tajke nošydla placža.“

Š wošownje dōndžeschtaj do hrōdže, i šawu pleštrowanej. Ššjane marmorowe korta wuhladawšchi, njemōžesche šo hólz doščž wudžiwacž. Š žyla by tu mohł w židžanych šstupncžkach šhodžicž, tak čžiste tu wšcho bēšche. Šol šta najrjeišchich mulow a šchēščž džekacž krašnych šoni tu štejesche.

„Čžemu dha trjeba našch knjes telko ščotu?“ woprašcha šo Arwin bošastiwje.

„Mule šapschahnu šo do wošow ša njewólnikow; našch knjes njewujēdže hinaš, šhiba šo jecho wulka čžrjōda njewólnikow pschewodžuje. Škonje šu ša tyč i jecho pschewodžerštwu, kotřiž psched nim abo pódla njeho jēchaja. To dyrbjal wohladacž, hdyž šo tajki wošebny knjes pschiwjesh! To šebi šawēšče pomyšlišch, šo žyla šohorta (poš) pschihanja. Nětko šnajesč mēštno, hdyž pschichodnje šwoje džēlo šmēšesč. Ššjech šo tebi tu štajnje derje wjedže; ty šo mi špodobašch, hólče!“

Nětko dōndžeschtaj k wšchšchemu dohladowaršej nad njewólnikami. Šemu mēšesche šo Arwin pschedštajicž; pschetož tón mēšesche jemu wšchēdnje džēlo wošebje pschipokafacž. Bēšche to křuty, ale tola pscheczelnivy čžłowjek. Wón rēčezšche nimale to šame, ščtož bēšche Arwin hižo wot škartaga šhonil; jenož tole wón hiščeže dorēčza: „Šene radžu tebi: njerēčž ženje, hdyž našch knjes to šlyšchecž mohł! Dōniž šacžansžy njemōžesč, nješmē wot tebe ani šłowčžka šlyšchecž, hewaf mohlo šo tebi šrudnje šēncž.“

Nasch knjes je hordy, tón ani płowcža je swojimi njewólnikami njerězi. Hdyž ma něšto kasacz, dha stanje so to se snamjenjemi, abo wón napiše swoju wolu na tasliczku. To žebi spomjatkuj! Hdyž chzješ wjedzecz, sčto masch wschědnje sa džělo, dha pschindž do pschedkěže. Tu nadenđzješ na wulkim kopjenje wschitke twoje džěla napiskane.

Tak běšche Arwin je wschěm rosjašnjeny.

Wšcho, sčtož Keltiski mlodženz nětko wuhlada, běšche jemu dospolnje nowe. To běšche tež derje sa njeho; tak so jemu mjenje hórko wo maczer styskasche. Haj, druhdy sčasche so, kaž by ju do zyla sabyl. Tola to běšche jemu njemóžno, wschako ju wutrobneje lubowasche. Arwin běšche drje hižo zyl tydžen w domje swojeho knjesa, tola wohladał jeho hišcže njeběšche. Wón běšche wczipny na tón wofomik, hdyž budže jeho wuhladač. Sunu rano so jemu jeho pschecze dopjelni. Pschewodžany wot czjrdny flénylisarjow a pschisłodžerjow, kotřiz so wot njeho žiwjachu, džěšche Korwin psches swoj dom. S nim džěšche pohanski měšnik wójnskeho pschiboha Marša. Piskarjo wotewrichu czah, a drusy piskarjo skónčichu jón. Drohotny purpurowy płaschcz křijesche Korwinowe stawy. Jeho wlošy wonjachu s najwofebnišchimi wolijemi, a jeho ruzy debjachu najdrósche spinki. Dobre wonjenja wot spaleneho wyrucha napjelnjachu wschě rumnosče, kotrež mějesche hordy Romjan pscheńcz. Tak běchu tehdy bohaczi Romjenjo živi. Hórje njeběšche pschi dworach asiatskich kralow a móznarjow bylo, hač runjež so czi swojich słabosczow a njepózcžiwosczow dla snaczi.

(Pofracžowanje.)

Wjěšele a srudoba po Bojej radje.

Wschědnje wjěš'le, srudoba
Wotměnja so we žiwjenju,
Boža rada wótzowiska
Wjedže wschitko k pscheměnenju,
Pschinješe dženk' pschisyczku,
Zutije džješch saš' k wjěšelu.

Dženk' so jasne pofasa,
Zutije so saš' w czěmnyh wodžisch,
Dženk' so polny poroka,
Zutije sašo w khwalbje khodžisch,
Tak tón knjes naš wódzi tu
We tym wschědnym žiwjenju.

Wschědnje bliže k kónzei dže
Wšcho, sčtož na kwěče so stanje,
Njesch je srudžba, wjěšele,
Njesch so khwalba, porok stanje:
Wschitko, sčtož Wóh postaji
K powucženju služu czi.

Teho dla, sčtož póšlal jo
Wóh tón knjes czi na tej semi,
Sa to jemu džakuj so
S zylej duschu pschezo rjenje,
Pschetož wón wě najlěpje
Wšcho, sčtož tebi k sbožu dže.

Ernst Selasch.

Wschelake s bliska a s daloka.

— Słowna konferenza kerbskich duchownych mějesche w swojim wurjadnym pofedženju, kotrež so 3. maleho rózka wotně, žebi najprjedy noweho pschedkědu na město swojeho dotalnego wodžerja njeho fararja D. Smišcha wuswolicz. Ženobłóžnje so knjes farar ryczer Sakub-Njěšwacžidliški wuswoli. Sako město pschedkěda, kotřiz běšche dotal nasch wodžer byl, postaji so teho runja jeno- hłóžnje knjes farar Wćóšak-Budescžanski. Hdyž tež waznišchich wuradženjow njemějachmy, žebi wschelake w bratrowskim smyšlenju rospominachmy. S wutrobnej radočzu słyschachmy, so je knjes pschedkěda naschu naležnoscz dla pschijecza mlodych Šerbow na seminar domujednał, a so móžemy, da-li Wóh, s lěpschej nadžiju do pschichoda hladač. Wóh tón knjes kładž swoje bohate žohno- wanje na dalishe skutkowanje nascheje kerbskeje konferency!

— Rozpóšlala je so 8. rosprawa wo Marcžinym wustawje w Budyschinje. W nej cžitamy swjedženisku narěcz knjesa tajneho

zřtkwinskeho radžicžela Kellera, a rosprawy wo Marcžinym wustawje, kotřiz je hišcže se snatej swědomliwosczu podał nasch luby, njefapomnity Smišch. Wón běšche tak rjez wótz tuteho žohnowaneho wustawa; pschetož wón je tón czežki skutk pschewjedł, so je so po prawom s malymi žřědkami tónle twar dokonjał, a wón je so tež sa to prózował, so je so hižo wulki džěl dolha na tym twarjenju wotplacžil. Duž tež w tym domje jeho mjeno w trajnym, džakownym wopomnjeczu sawostanje. Wodženje Marcžineho wustawa je so podalo do rukow wulzy cžescženeho tajneho zřtkwinskeho radžicžela Kellera. Wón nětko, dokelž so jutry bliža, duchownym sežehowaze napominanje, tónle žohnowany wustaw porucžejo, rosdawa, kotrež lubym staršich w tej myšli šjewimy, so bychu swoje džowki do teho wustawu dawali: „Dokelž so cžah konfirmazije pschibližuje, je wjele staršich psched to praschenje stajene, hđže bychu swoje džowki dali, so bychu so sa swoje posdžishe powołanje wudospolnjale, a se wschěm tym wuhotowale, sčtož trjebaja, so bychu hospodarstwo fastacz mohle. Tule službu chze Marcžiny wustaw w Budyschinje, kotřiz hižo wjele lět w žohnowanym skutkowanju steji, a wob lěto wjazy hač 50 holczkow pschiwosnje, wotrosčazaj žónstkej mlodžinje wopofasacz.“ Duž lubi Šerbja! njefomdžče so, so byschče wasche džowki tam pschipowjedžili, pschetož te próšne městna so bórny wobhadžene, a potom dyrbicze cžafacz, dokelž móže so jenož wěsta liežba pschijecz. Hdyž chzječje něšto bližishe šhonicz, wam wasch knjes duchowny rosjašnjenje poda, abo lěpje je, so so žami, hdyž do Budyschina pschindžecze, do Marcžineho wustawa podacze. Pschedstejaza diakoniša wam tam wscho dokladnje rosjašni.

— Se wschěch kónzow nascheho wótzneho kraja słyschimy, tak so wschudžom bohate wustajenje k cžescži krala Alberta pschi- hotuja. Wulka woporniwoscz wschudžom šjewi tu wulku lubočz, kotřiz ma nasch kral we wutrobach swojich poddanow. A mohlo to pola naš Šerbow hinał bycz? Žow njemóže žadny Šerb, kotřiz so jako Šerb cžuje, wróczo wostacz, a hdyž je žnawo tam a jow jedyn, kotřiz je so wot sečžumarjow narěczecz dał, so je so wotlatował a žaneho dara dał njeje, tón so nadžijomnje hišcže w prawym cžahu dopomni. Hdyž je žnawo hižo wo wšy hromadžene, so jenotliwe dary pola gmejnskeho pschedstejicžerja hišcže pschiwosmu, abo wy móžecze je tež robotu pola knjesa Šsmolerja w Budyschinje wotedacz. Duž dopomnicze so hišcže w prawym cžahu. Sčtož pak našej waznej wězy napschecžiwos- rěcz, sčtodži zylej cžescži kerbskeho luda. To prajče tym pschisłodžerjam, a nadžijomnje budže jim potom hańba, so so cžejcz nascheho luda podrywali.

— Knjes schulski radžicžel Schüza je so nětko do Budyschina pschepndil a městno njebocžicžkeho knjesa Rabizy nastupil. Wóh daj, so by dolho se žohnowanjom mješ nami skutkowacz mohł, so njebny tak kětsje žane pscheměnenje pschisčlo, kaž nětko dwóžy sa žobu po žmjerczi knjesa schulskeho radžicžela Wilda a Rabizy. Sčtož naške kerbske schule nastupa, móžemy w dobrej nadžiji bycz, dokelž wón naške kerbske schule hižo s teho cžaha snaje, so běšche schulski inspektor w Kamjenju.

— W Sorabiku, w kerbskim wotdžěle Łužiskeho předařskeho towarstwa sašo rjane žiwjenje kčěje. Tam mlodženzjo sašo žwěru džělaja w swojej macžernej rěcz. Sorabikum steji w tu khwilu pod wodženjom knjesa stud. theol. Wicžasa s Khwacziz.

W mužazym rče hanjaze słowa —

Džecžaze modlitwy, hdyž dže do rowa.

Snata wuczba je w sozjaldemokratiskim programje: „wěra je privatna wěz.“ So to ničo druhe njerěka hač tak wjele: „wěra je sa naš njewuschna wěz a w pschichodnym stacze žaneho ruma nima“ móže kóždy džěni słyschecz, kotřiz s tymi ludžiczkami wob- khdžuje; psched krótkim džě hake jedyn s nich w ludowej šhroma- džijnje praji: „so je hišcže wjele tajkich ludži, kotřiz to hišcže wěra (so je stary Wóh hišcže živy a knjezi, to pschindže wot nascheho stata s tymi wschelakimi stantami.“ Šsnawo jeho woni tola hišcže seřnaja, so so wón njeda sa žměch mēcz. Sich wodžer Bebel je junkrócž to wosnamjenjaze słowo wuprajil: „Hdyž je jedyn Wóh, potom žmy my šhebani.“ A my hišcže našhominy, sčto budže přeni zofacz: blidař Bebel abo wón, nasch Wóh, do kotrehož Bebel a jeho pschiwikowarjo wěricz njechadža.

Septembra 1890, tak wofadna diakoniša s Kaiserwerta po- wjeda, pschindže žona se mni a prošesche mje wo žalbu sa swo- jeho cžěžkofhoreho muža. Sako so sa mjenom praschach, so mi

praji, so tam sama khodzicz njetriebam, dokelz je khory i czelom a i duschu sozialdemokrata a jenoz i hanjazymi slowami wo zyrtwi a Bozim slowje powjeda. Psihi tym wshem mejach sa hwoju pschibluschnoscz sa tym khorym pohladacz. Sako tam preni krcz pschindzech, mi ta zona praji: „Mój muž nětko runje spi; wón pak so na waschim wopycze ani swjebelicz njebudze, ale wón budze jeho njeměrneho czinicz. Wschitko, schtoz na staru pschiwėru dopomina, je jemu w najhlubšej duschi napscheczivne.“ Psihi wshem tajkim wotpokasanju buch pschi hwojim druhim wopycze pschijata. Sako jeho na te wėczne žorlo lubosczje pokajach a proschach, so chyzl so tam wobrocicz, wotmolwi wón: „Teno so bych to samóhl!“ To bėsche śwětlo do czėmnošće. Kac so ta diałoniša wjebeslesche, so bėsche tu i najmjenscha žadanje po sbožu. Tola jako chyzsche wona po duchowneho pōšlacz, bu wona i krotka a krcze wotpokasana. Czim pilnišcho wona jeho wapytowasche, so by jeho, czim bole wón słabnišche, czim śwėrnišcho hladała a pschi tym slowczko wo lubosczji Bozej sobu sašchězėpila. A hlaj — twjerdza wutroba so smjehczj. Wón, kiž bėsche w strowych dnjach modlitwu sa džeczazu a njerosomnu wuřmėšchal, pytasche nětcole slowa, so by hwoju wutrobu psched Bohom polōzil. Wón wschal namaka jenoz hišchje lubu jednoru džeczazu modlitwu, kotruž bėsche jeho macz wuczila a kotruž bėsche tak dolho sazpiwal.

Bōrsy wón mumiye. Pschewodžany wot wulkeje hny sozjaldemokratow, kotřiž bėchu i czėrwjennymi rōžemi pscheni bu wón i rowej nježeny. Kac bėsche to rosdžel bjes jeho pošlednej modlitwu a tej pošlednej semjkej czėscju, kotraž so jemu dosta.

Kac wjele jeho towaršchow budza sebi hišchje junu žadacz, hwoje w smjerczi sbėhnjenej ruzy i pošlednjemu sdychowanju modlitwy sebi smjercz; kac wjele budze so jich hańbowacz na sańdžene a shubjene žiwjenje wrōczjo hladač. Tón wot nich hanjeny Bōh je tola džiwny muž, kotruž bu hižo i czisze druhimi ludžimi w śwėtnej historiji a śwėtnym kudženju hotowy a wón je mōžny na smjertne ložo czisny, so na hanjenje a wuřmėščenje sabychu. Nam pak njech historija i rospominanju dawa to slowo napominanja Romš. 11, 22: „Wohladať tu dobroczivnoscz a šurowoscz Božu; tu šurowoscz wschal nad tymi, kotřiž šu panhli; tu dobroczivnoscz pak nad tebi, jeli so pschi dobroczivnosczji wostanjesch; hewak budžesch tež ty porubany.“

Subosczj.

W Ruřowškej steji pschi drōsy jednory pomnik jako stołp i tym napismom: Ničto nima wjetscheje lubosczje, hacz so wón hwoje žiwjenje wostaji sa hwojich pscheczelow. Tón pomnik ma hnujazu historiju: hwojba w tamnej krajine pucžowasche, jako na dobo czrjōda wjeltow na nju pschindze. Pistole so wutščlichu, ale to ničo njepomhache. Sedyn tōn po drugim bu džiwim swėrjatam woprowany, ale tu došč njemėjachu. Žiwjenje tych ludži bėsche w najwjetschim strasche; duž so śwėrny služobnik mjes frejlacžne swėrjata czisny a hylnje do nich bijesche, stōncžnje pak bu wopor jich wōtrnych subow; jeho knježa pak buch wulchowani. Tón pomnik wostanjenja to mėsno, hdžez so pošdžišcho jeho kōscze namakachu, a khwali dopomnjecze teho služobnika, kotruž bėsche hacz do smjercze śwėrny byl. Tak khwala te schiže na naschich pohrjebnišchach lubosczj Khrystuřowu, kiž je so naš wšchitkich služobnik a wumōžnik scžinił psches hwoju wopornu smjercz sa naš.

Njesapomn na Jesuřa.

Njesapomn na Jesuřa!
Kiž tebe śwėrnje horzo lubuje,
Kiž tebi i lėpschemu šam do smjercze so podal je,
Kiž so czi šlubi, haj šam njebjō tebi wotewrja,
Njesapomn na Jesuřa!

Njesapomn na Jesuřa!
Kiž ty šu jemu śwėrnoscz pschibahal,
Soh' njeřrudž a tež njewopuscz! Se tebe lubowal,
Wón je twōj Bōh, twōj troscht a šwjate śwětlo,
Njesapomn na Jesuřa! [kryczisna,

Njesapomn na Jesuřa!
Džerž pschezo i jeho slowu wostajnje.
W nim jeho masch. Wón je te šwjate wrota njebjeste,

Czi pokaze, tam hladašč do joh' šwjatoh' woblicza
Njesapomn na Jesuřa!

Njesapomn na Jesuřa!
Sso dopomn pschezo twojej' kschćenizy,
Dži pschezo njebojasny sa njoh' mōžny do bitwy
A wudžerž wostajny, hacz šlama so czi wutroba,
Njesapomn na Jesuřa!

Njesapomn na Jesuřa!
Pschindž husto i jeho šwjatej wjeczeri,
So wón cze pošylni, cze živi a tež wofschewi:
Wón wėczne žorlo je, kiž tebe i mošchtom napowja,
Njesapomn na Jesuřa!

Njesapomn na Jesuřa!
Sduž druhy jeho šašo wopusczja
A khodža se śwėtom po hrėschnych hařach wjebesla.
Som' wostan śwėrny pak, czi dawa hwoje njebjesja,
Njesapomn na Jesuřa!

Ernst Selas.

Nėschto i rospominanju.

Tež potracžowanje! Sdžėlanoscz, šdžėlanoscz! tak hylschich w śwėczje trubicz, a tale šdžėlanoscz wshudžom kschēcžijanštwu napscheczivno stupi. Se pak to potracžowanje, kotrež so wot wař, wy śwėtnje smyšleni, wulhwaluja, so chzeczje wy rostlinu wot forjenja wottorhnycz.

* * *

Ambrosius praji: „Khrystuřowa khudoba je moje herbstwo.“

Sserbšti jubilejny krala Albertowy fond.

Dotal nahromadžene: 520 hr. 78 np. Dale šu skladowali:
ff. dwōrski radžicel Jakub w Draždžanach 20 hr., jedyn šobustaw jubilejneho wnbjerka druhi pschinosch 15 hr., fantor em. Bariko w Budyšchinje 5 hr., Budyšti pjerjeskobar 21 np.; kublet Albert w Sechizach 1 hr.; psches g. p. Wrōbla w Lėtonju 3 hr. 50 np.; a to: Jak. Simon 50 np., Rychtarjowa 25 np., Scholta 30 np., Mėto 1 hr. 50 np. a Wrōbl 1 hr., psches g. p. i Bōjšwez 5 hr. 50 np.; a to: A. Rychczet, G. Lorenz, J. Rychczet, A. Panach a J. Krjenz, kōždy po 1 hr., a šwud. Lorenzowa 50 np., psches g. p. i Wullich Debšez 6 hr. 95 np.; a to: džėlaczet Kral, czėpla Gruhl a Bjar, kōždy po 30 np., šwud. Wiczafowa, Gandrij Lorenz, J. Gōdan, M. Kruschwiza, A. Lofa, rėsnik Kachlow; Tr. Gruhl, A. Rōtwiza, kōždy po 50 np., mlyuk Jurak 1 hr. a pschedstjeiczet Frejšlag 80 np., psches g. p. i Malych Debšez 1 hr. 55 np., a to: korežmar Kamsch 75 np., žiwnoiczet Wjela 50 np., škar Brėšowski 30 np., psches g. p. i Lejna p. Budestez 3 hr., a to: korežmar Maršner a wulfošahrodnik Bėbrach po 50 np., šwud. kubl. Schusterowa a železniki dohladowar Zawta po 1 hr.; psches g. p. je Skanez 1 hr. 50 np., a to: g. p. Bamsch 1 hr. a Pėtr Krujaz 50 np., psches g. p. i Banez 3 hr., a to: kublet Wanak 1 hr. a g. p. Zursch 2 hr., psches g. p. i Wadez 11 hr.; a to: Klob, Wjela a Scholta po 2 hr., Wūnšcha, Hensch a Pfuhl po 1 hr., Delanz 60 np., Matthes 50 np., Kōpacž 30 np., Delanski 40 np., Steglich 20 np., psches g. p. i Minakala 7 hr.; a to: šarar Szykora 5 hr., kowar Dieža 2 hr., psches g. p. i Wōhoma p. Njeřwaczidla 2 hr. 50 np.; a to: Stiller, Wjenta, Pivarz a Jordan i Krōjnzy po 50 np., Mjeschel, Huschmann a Kobanja po 20 np., Wojnar 30 np., psches g. p. i Pėškez 1 hr.; a to: J. Rychczet a Matka po 50 np., psches g. p. i Banez 1 hr. 40 np., a to: Weizmann, Winkler, Mėrsch a Schotta po 20 np., Kaplet a Warnacz po 10 np., Selas 40 np., psches g. p. i Trjebenž 2 hr., a to: Bernhard a Rychžan po 1 hr., psches g. p. je Sžarkow 70 np.; a to: Redo a Kubjenz po 20 np., Pjerach a Barcz po 15 np., psches redakciju „Kath. Bōřla“ czo. 6, wuczet Hajna w Konjczach 2 hr. — Gromadžje 614 hr. 59 np.

Mjena dariczelow a jich darow so pošdžišcho wōšebje woczisczja a so kralej pschepodadža.

S najwutrobnišchim džakom Sommer, pokladnik.

Dalische dobrowōlne dary sa wōbohe armeniske šyroty:

Gobrak i Budestez	1 hr. — np.
S Kluschanškeje wōřady:	
Wudowa Schuzena w Kluschu	1 = — =
Janežyna	1 = — =
M. M.	1 = — =
Dreřlerka w Czėlchowje	1 = — =

Gromadžje: 5 hr. — np.

W mjenje wōbohich šyrotow wutrobny džak praji

J. Gōlcž, šarar.